

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11CoCsp/33/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7920201657
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7920201657.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Borisa Brondoša a Mgr. Angeliky Sopoligovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. X, E. C. F., zastúpený: JUDr. Michal Michalovčík, advokát, Makovická 20, Svidník, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trebišov sp. zn. 17Csp/73/2020-124 zo dňa 17. augusta 2021

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi 100 % trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trebišov (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 500,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V celom rozsahu tým vyhovel žalobe, ktorá bola skutkovo vystavaná na tvrdení o existencii práva žalobcu na primerané finančné zadostučinenie z dôvodu jeho úspešného uplatnenia porušenia spotrebiteľských práv, keď Okresný súd Trebišov právoplatným rozhodnutím, sp. zn. 17Csp/59/2018-144 zo dňa 12.11.2019 rozhodol o povinnosti žalovaného zdržať sa výkonu práva na zrážky zo mzdy na základe Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. 8300042885 zo dňa 25.11.2011, uzavretej medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom, čím deklaroval, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa bližšie špecifikovaných v predmetnom rozhodnutí. Primeranosť finančného zadostučinenia žalobca odvíjal od skutočnosti, že sa žalovaný chcel na jeho úkor obohatiť prostredníctvom zrážok zo mzdy, a to vymožením peňažných prostriedkov až do sumy spolu vo výške 2.549,52 eura.

3. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy, z ktorého po posúdení námietky prekážky litispendencie, vyvodil záver o dôvodnosti žaloby, keď v prvom rade mal za daný základ nároku žalobcu na primerané finančné zadostučinenie, keďže sa tento v konaní vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 17Csp/59/2018 úspešne domohol ochrany svojich spotrebiteľských práv. Vyslovil presvedčenie o finančnej tiesni žalobcu, pokiaľ tento akceptoval v spotrebiteľskej zmluve dohodnutý úžerný úrok (70% p.a.). Uviedol, že žalovaný vnútil žalobcovi neprijateľné zmluvné podmienky a pokiaľ by sa žalobca nebol bránil, bol by sa žalovaný nepochybne na úkor žalobcu obohatil. Poukázal

na to, že žalobca bol s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci OS Trebišov sp. zn. 17Csp/59/2018, v ktorej žalovaný spochybňoval dôvodnosť podanej žaloby, dlhodobo nedôvodne vystavený stavu právnej neistoty a to až do právoplatného skončenia uvedeného konania, pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý naformuloval neplatnú dohodu o zrážkach zo mzdy, túto sa pokúsil realizovať, keď požiadal zamestnávateľa žalobcu OHL ŽS, a.s. Bratislava o vykonávanie zrážok zo mzdy, v dôsledku čoho bol žalobca vystavený bezprostredne hroziacej majetkovej ujme a tiež bol nútený chrániť svoje práva súdnou cestou, pričom súdne konania sú stresujúcim zážitkom vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu, či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy v podobne náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní. Uviedol, že žalobca ako spotrebiteľ, nie je „povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď k porušeniu práva alebo povinnosti dôjde, pričom žalobca sa v tomto prípade úspešne domohol svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.“ Pri určení výšky sumy relutárnej náhrady použil princíp proporcionality a porovnal sumy tejto náhrady prísúdnej súdmi v iných obdobných prípadoch. Dospel k záveru, že žalobcom požadovaná suma 500,- eur je adekvátne a primeraná okolnostiam prípadu. Napokon rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP výlučným procesným úspechom žalobcu v spore.

4. Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalovaný s návrhom, aby ho odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odvolaní namietal nesplnenie procesných podmienok z dôvodu existencie neodstrániteľnej prekážky skôr začatého konania, ďalej nesprávnosti procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorými mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nesprávnosti skutkových záverov a následného právneho posúdenia veci. Vytkol prvoinštančnému súdu, že sa nezaoberal jeho obranou, ktorou spochybňoval procesný postup žalobcu, ktorý proti nemu podával v rovnaký deň viaceré žaloby, hoci ich obsah bol rovnako všeobecný a teda v zásade identický, resp. že žalobcovi nebránila žiadna existujúca prekážka uplatňovať požiadavku na primerané finančné zadosťučinenie v jednej žalobe. Týmto svojim postupom vo veci sa podľa názoru odvolateľa prvoinštančný súd konal v rozpore s jeho zákonnou povinnosťou riadne a dôsledne sa vyporiadať so všetkými argumentmi strán týkajúcimi sa prejednávanej veci. Pokiaľ ide o stanovenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia uviedol, že súd prvej inštancie v tejto časti prihliadol na skutočnosti (výšku dohodnutých úrokov), ktoré neboli ani predmetom a ani dôvodom pre vydanie rozhodnutia vo veci 17Csp/59/2018, o ktorého sa celé toto sporové konanie opiera. V ďalšom odvolateľ predostrel svoj výklad ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. vo vzťahu k vo verejnom práve platiacej zásade „konzumpcie“ sankcií, podľa ktorej „zbiehajúce sa delikty sú postihnuté len sankciou určenou pre najväznejší z nich“. Nakoniec výšku priznaného finančného zadosťučinenia porovnal so sumou bolestného v prípade niektorých stredne ťažkých úrazov, či poškodení zdravia. Svojimi odvolacími námietkami, poukazujúcimi na nesplnenie procesných podmienok, na procesné zlyhanie súdu prvej inštancie pri odôvodňovaní rozhodnutia, na nesprávnosť skutkových náleзов na základe vykonaných dôkazov a na prítomnosť právnych väd rozhodnutia, žalovaný podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. 365 ods. 1 písm. a), b), f) a h) CSP. V odvolaní odvolateľom formálne citovaný ďalší odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP nebol podopretý konkrétnymi odvolacími námietkami a výhradami, ktoré by poukazovali na inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a tak podľa posúdenia odvolacieho súdu nebol tento ďalší odvolací dôvod odvolateľom materiálne, a preto ani procesne účinne uplatnený. Odvolací súd v tejto spojitosti upriamuje pozornosť na záver vyplývajúci z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 90/2019 z 5. novembra 2019, v zmysle ktorého odvolací dôvod nemôže spočívať len na všeobecnom vyjadrení nespokojnosti s rozhodnutím bez bližšej špecifikácie vytykaných nesprávností v kontexte konkrétnych okolností prípadu. Napokon odvolací súd pre úplnosť poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 CSP viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

5. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na svoju predchádzajúcu argumentáciu týkajúcu sa námietky litispendencie a tvrdeného

porušenia procesných predpisov. Uviedol, že uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie predchádza úspešné uplatnenie porušenia spotrebiteľského práva alebo povinnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, a to na súde. Nemožno preto od neho spravodlivo žiadať, aby si právo na primerané finančné zadosťučinenie uplatnil skôr, ako má vôbec súdne rozhodnutie o tom, že bol úspešný v inej sporovej veci spotrebiteľského charakteru, v ktorej sa domohol ochrany svojich práv ako spotrebiteľ. Konštatoval, že je oprávnený každé svoje právo (nárok) uplatniť osobitnou žalobou, pričom ak takýto nárok mu vyplýva z viacerých vzťahov so žalovaným, ktoré boli na súde riešené a rozhodované rôzne, nevidí žiaden dôvod, aby tak následne, pokiaľ ide o právo na primerané finančné zadosťučinenie, nemohlo byť toto realizované viacerými, osobitnými žalobami. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 z 30.1.2019, podľa ktorého preukazovanie skutočnej výšky škody utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah primeraného finančného zadosťučinenia zákon neustanovuje žiadne kritériá, jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Súčasne poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.06.2010 sp. zn. 3Obo/96/2009 ktorý uvádza „Prichodí totiž súhlasiť s najvyšším súdom v tom, že netreba a ani nie je možné výšku takéhoto nároku exaktne preukazovať. Zadosťučinenie by malo zodpovedať povahe utrpenej ujmy, čo je pri absencii exaktnejších kritérií vecou posúdenia všeobecného súdu.“

6. Žalovaný v odvolacej replike zotrval na svojich odvolacích argumentoch.

7. Žalobca v odvolacej duplike zotrval na svojich odvolacích argumentoch.

8. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), f) a h) CSP a dospel k záveru, že nie je (odvolanie) dôvodné. Tento rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 26.7.2023 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu, pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

9. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a preto v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení ťažisko konštatuje, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje za vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP) a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá CSP). Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné argumenty žalovaného v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP), odvolací súd dodáva:

10. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

11. Procesnými podmienkami sú právomoc súdu (§ 3 a nasl. CSP), príslušnosť súdu (§ 12 a nasl. CSP), neexistencia prekážky začatého konania (litispendencie) podľa § 159 CSP, neexistencia prekážky právoplatne rozhodutej veci (rei iudicatae) podľa § 230 CSP, procesná subjektivita (§ 61 a nasl. CSP), spôsobilosť strany samostatne konať pred súdom (procesná spôsobilosť) podľa § 67a nasl. CSP, zrozumiteľnosť a úplnosť žaloby (§ 127, § 132 CSP), povinné zastúpenie (§ 90 CSP) a iné.

12. Podľa ust. § 159 CSP začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr.

13. Medzi tzv. negatívne procesné podmienky zaraďujeme prekážku litispencie. Prekážka začatého konania vyjadruje, že o tom istom predmete a medzi tými istými osobami nemôže byť konanie začaté na tom istom alebo inom súde. Rozhodujúcim okamihom na posúdenie prekážky litispencie je stav v čase začatia konania. Prekážka litispencie predstavuje neodstrániteľnú vadu konania vo vzťahu k neskôr začatému konaniu a vedie vždy k zastaveniu konania. Súd na ňu musí prihliadať v ktoromkoľvek štádiu konania. Totožnosť predmetu je daná v prípade, ak predmetom druhého, neskôr začatého sporu je ten istý nárok, ktorý je uplatňovaný už v spore prvom. Totožnosť nároku nemôže byť

posudzovaná len podľa žalobného návrhu, ale tiež podľa právneho dôvodu. Týmto dôvodom je právny pomer, o ktorý žalobca svoj nárok opiera a ktorý vychádza najavo zo súhrnu skutočností, ktoré žalobca tvrdí na odôvodnenie svojho nároku. Totožnosť predmetu konania je totožnosť nároku uplatneného z rovnakého skutkového základu či skutkového deja. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený, t.j. ak je založený na rovnakých skutkových okolnostiach a rovnakom právnom dôvode (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/280/2010; por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 594 - 598s).

14. Súd prvej inštancie sa v bode 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku dostatočným spôsobom vyporiadal s námietkou prekážky skôr začatého konania (litispendencie). Z obsahu spisu je jednoznačne zrejmé, že pri zakladaní príloh do súdneho spisu k elektronicky podanej žalobe, v ktorej žalobca ako spotrebiteľ vyvodzuje svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie z úspešného uplatnenia porušenia svojho práva na Okresnom súde Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 17Csp/59/2019, došlo k administratívnej chybe, a to následnému „zažurnalizovaniu“ kópie žaloby vo formáte word (.docx) a jej príloh, ktoré sa však už vzťahovali k inej veci, predmetom ktorej bol nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie z úspešného uplatnenia porušenia svojho práva na Okresnom súde Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 9Csp/86/2018 (konanie sa vedie Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 4Csp/22/2020), ktoré pochybenie žalobca a následne súd prvej inštancie odstránili (viď. čl. 51 a nasl. spisu). Keďže v týchto dvoch veciach nie je daná totožnosť predmetu konania (nároky žalobcu hoc založené na rovnakom právnom dôvode nie sú založené na rovnakých skutkových okolnostiach), súd prvej inštancie správne nevzhladol dôvod na zastavenie konania pre prekážku litispendencie.

15. Žalovaný v danom prípade uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť len tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov (aj iných orgánov). Pod pojmom „procesný postup“ súdu sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012).

16. V zmysle tohto ustanovenia pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká zákonnému ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP nie je nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

18. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany

namietat' alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky nespravodlivosti. Jedna izolovaná vada na uplatnenie odvolania nestačí.

19. V preskúmvanej veci nedošlo podľa názoru odvolacieho súdu k naplneniu vady podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP spočívajúcej v porušení práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoj rozsudok podľa predstáv odvolateľa, keďže sa vzhľadom na svoje právne posúdenie veci vysporiadal v podstatnom s tvrdeniami strán konania, ktoré sa týkali predmetu sporu.

20. Navyše z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď na všetky otázky, ktoré vyšli v priebehu sporu najavo. Povinnosťou súdu je vyhodnotiť iba tie sporné tvrdenia a skutočnosti, ktoré sú pre meritórne rozhodnutie súdu postačujúce. Ostatné sporné skutočnosti nie sú takého charakteru (ako napr. žalovaným namietaný postup žalobcu, ktorý svoje jednotlivé nároky na primerané finančné zadostučinenie z rôznych porušení práv uplatnil samostatnými žalobami), ktoré by mali vplyv na meritórne rozhodnutie súdu a jeho odôvodnenie (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25.9.2012 - sťažnosť č. 59102/08, nález Ústavného súdu SR zo 14.9.2011, sp. zn. i. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.09.2009 sp. zn. 5MCdo 8/2008). Obrana žalovaného o porušení procesného predpisu zo strany žalobcu z dôvodu účelového podávania niekoľkých žalôb, keďže mu nebránila žiadna existujúca prekážka uplatňovať požiadavku na primerané finančné zadostučinenie v jednej žalobe, je bezvýznamná.

21. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na výstižné závery, ktoré Najvyšší súd SR formuloval vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/31/2020 zo dňa 25.5.2022 k otázke správnej interpretácie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a výkladu pojmu „úspešné uplatnenie práva spotrebiteľa“. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd SR uviedol, že „reštriktívny prístup k interpretácii úpravy, kladúci spotrebiteľovi do cesty pri uplatňovaní práva prekážky v konečnom dôsledku spôsobilé viesť až k upretiu zákonom garantovaného práva, aj z pohľadu splnenia záväzkov prijatých v súvislosti s členstvom Slovenskej republiky v Európskej únii, nemôže obstať“ (bod 20. uznesenia), preto „eurokonformným a k slabšej strane spotrebiteľského vzťahu náležite ústretovým sa javí len taký výklad právnej úpravy urobenej aj predmetom sporu v prejednávanej veci, pri ktorom splnením podmienky úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, zakladajúcej právo spotrebiteľa na primerané finančné zadostučinenie podľa čl. I § 3 ods. 5 tretej vety zákona č. 250/2007 Z.z., je vyslovenie súdom o porušení práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa, a to aj vo forme konštatovania porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej“ (bod 21. uznesenia).

22. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že pri závere o nesprávnych skutkových zisteniach musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 a nasl. CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré sú založené na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán, alebo ktoré vyšli najavo iba z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192 a nasl. CSP.

23. K odvolaciemu dôvodu upravenému v ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP spočívajúcemu v nesprávnom právnom posúdení veci, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie). Omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo aplikoval na zistený skutkový stav, alebo z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

24. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku z hľadiska týchto uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok a argumentov žalovaného uvedených v odvolaní, dospel k záveru, že ani odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP v prejednávanej veci nie sú preukázané. Súd prvej inštancie uplatnený nárok po skutkovej a aj po právnej stránke posúdil v plnom súlade so zákonom a závermi ustálenými právnou praxou, a to v otázke základu i výšky finančného zadosťučinenia, správnym spôsobom interpretoval a aj aplikoval právny predpis a odvolací súd sa stotožňuje s jeho správnym záverom o splnení zákonných predpokladov pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia žalobcovi vo výške 500,- eur podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

25. Podľa relevantnej časti ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. spotrebiteľ, ktorý úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti zodpovedá. Z cit. ustanovenia vyplýva, že jediným predpokladom vzniku práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma; postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ust. treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody, bezdôvodného obohatenia, je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, zákon neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť požadovaného zadosťučinenia a je preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015, 6Cdo/127/2017 z 30.1.2019, tiež uznesenie 7Cdo/92/2021 zo dňa 30.6.2022).

26. Súd prvej inštancie žalobcom uplatnený nárok posúdil v plnom súlade so zákonom a uvedenými závermi ustálenými v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR, od ktorých sa v okolnostiach daného prípadu neodklonil a dospel k správneému záveru, že pre priznanie nároku je splnená podmienka obsiahnutá v hypotéze právnej normy ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. vyžadujúca, aby spotrebiteľ úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej cit. zákonom alebo osobitnými predpismi. V danom prípade žalobca úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti ustanovených na ochranu spotrebiteľa v konaní vedenom na Okresnom súde Trebišov sp. zn. 17Csp/59/2019, ktoré je základom pre daný spor, v ktorom na návrh žalobcu súd rozhodol o povinnosti žalovaného zdržať sa výkonu práva na zrážky zo mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. 8300042885 zo dňa 25.11.2011, uzavretej medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom. Z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Trebišov sp. zn. 17Csp/59/2018-144 zo dňa 12.11.2019 vyplýva, že dôvodom absolútnej neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. 8300042885 je jej neprijateľnosť, keďže sa ňou umožňuje veriteľovi obísť preskúmvanie splnenia podmienok na jej realizáciu, veriteľ sám určuje výšku dlhu, pričom takáto jednostranne naformulovaná dohoda je spôsobilá postihnúť majetok spotrebiteľa, a tento nemá možnosť priamo voči svojmu zamestnávateľovi zastaviť výkon zrážok zo mzdy. Nesporne teda súd v konaní sp. zn. 17Csp/59/2018 deklaroval porušenie práv spotrebiteľa ustanovených zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom zo strany žalovaného (ktorý bol stranou sporu konania o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, vedeného na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 17Csp/59/2018 a porušil povinnosti ustanovené osobitným zákonom), konkrétne uzatvorením neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. 8300042885 zo dňa 25.11.2011 vo formulárovej podobe, ktorá zo strany žalobcu ako spotrebiteľa nebola individuálne dojednaná, ako aj nedôvodným podaním žiadosti o výkon zrážok zo mzdy žalobcu (na základe neplatnej dohody o zrážkach) adresovanej zamestnávateľovi žalobcu. Dôsledky neplatného dojednania dohody o zrážkach zo mzdy v danom prípade nesie výlučne žalovaný, ktorý použil túto neprijateľnú zmluvnú podmienku vo vzťahu k žalobcovi ako spotrebiteľovi, žalovaný nepochybne zodpovedá za toto porušenie povinností

ustanovených zákonom a osobitným predpisom, a keďže žalobca podaním žaloby o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy v súdnom konaní úspešne uplatnil porušenie spotrebiteľského práva, resp. porušenie povinnosti veriteľa - žalovaného, vznikol mu nárok voči žalovanému na primerané finančné zadosťučinenie. V posudzovanom prípade je bez právneho významu, či ujma žalobcovi reálne aj vznikla, pretože zákon vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie výslovne viaže len na podmienku úspešného uplatnenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi a nevyžaduje podmienku, aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, ako to správne skonštatoval vo svojom rozhodnutí aj súd prvej inštancie, s odkazom na interpretačné závery formulované Najvyšším súdom SR v rozsudku sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019.

27. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o preukázaní podmienky úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti žalobcom predložením rozsudku, ktorým bolo konštatované porušenie spotrebiteľských práv žalobcu, ale aj záver, že podmienkou úspešného uplatnenia nároku na primerané finančné zadosťučinenie nie je preukázanie vzniku ujmy na strane žalobcu. Ako správne uviedol súd prvej inštancie, postačuje hrozba vzniku ujmy, teda postačí, že spotrebiteľ na podklade spotrebiteľskej zmluvy má plniť to, čo veriteľovi práve pre rozpor so zákonom nepatrí.

28. Odvolací súd poznamenáva, že v prejednávanej veci bola táto ujma preukázaná, a to v nemajetkovej sfére žalobcu, ktorý bol nútený domáhať sa svojho práva v súdnom konaní, ktoré nepochybne predstavuje negatívny zásah do bežného života spotrebiteľa a je spôsobilý privodiť mu ujmu v súkromnom živote vo forme strachu, nepríjemných pocitov, neistoty a podobne.

29. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, zákon preň určuje kritérium primeranosti, ktoré (aj podľa nazerania Najvyššieho súdu SR v zmienenom rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/127/2017) vo svojich praktických dôsledkoch znamená, že bude vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia. V danom prípade vzhľadom na povahu a závažnosť porušenia spotrebiteľského práva zo strany žalovaného, ktorého ochranu na súde žalobca úspešne uplatnil, je súdom prvej inštancie priznaná výška finančného zadosťučinenia v sume 500,- eur, ktorú posudzoval aj v nadväznosti na iné porovnateľné prípady, aj podľa úvahy odvolacieho súdu v okolnostiach posudzovaného prípadu primeraná, plne dôvodná a bude viesť žalovaného ako silnejšiu zmluvnú stranu nezneužívať jeho dominantné postavenie v právnom vzťahu a k takému konaniu a správaniu, aby nedochádzalo k porušovaniu práv spotrebiteľa.

30. Odvolací súd sa preto stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ako aj s dôvodmi napadnutého rozsudku, na ktoré v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu odkazuje.

31. Na vecnej správnosti napadnutého rozsudku nič nemení ani podané odvolanie žalovaného, ktoré neumožňuje prijať rozhodnutie v danom spore v prospech odvolateľa a odvolací súd námietky žalovaného považuje za nedôvodné a skutkovo aj právne nepodložené. Úplne nenáležité sú napríklad úvahy žalovaného o posúdení veci analogicky podľa zásad platiacich pre oblasť verejného práva, v ktorom štát vystupuje ako nadradený subjekt, ktoré sú zásadne rozdielne od princípov v rámci súkromného práva, a to v charaktere právnych noriem (zákonov), v postavení jednotlivých subjektov a v sankciách.

32. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil procesným postupom podľa ust. 387 ods. 2 CSP, a to v napadnutom vyhovujúcom výroku, aj v závislom výroku o trovách konania (§ 367 ods. 2 veta druhá CSP), majúcom právny základ v plnom procesnom úspechu žalobcu v spore.

33. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

34. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

35. V odvolacom konaní mal žalobca plný procesný úspech a preto mu v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní neúspešný.

36. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).